

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4173/2023
05.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Мирослав Јованов и Владимир Стоиљковски, адвокати из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Иван Јевтић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и поништаја уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2703/22 од 20.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 05.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2703/22 од 20.10.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова по ревизији.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Пожаревцу П 38/22 од 08.08.2022. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио према туженом да се утврди да су ништави и без правног дејства уговор о доживотном издржавању закључен пред јавним бележником Милошем Милићевићем број ОПУ: 1571/17 од 12.12.2017. године, као и три анекса тог уговора наведени у ставу првом изреке, који су закључени између сада пок. ВВ, бившег из ... и туженог ББ из ..., те да се наложи РГЗ СКН Пожаревац да изврши повратну укњижбу и упис права својине на 1/2 дела у корист пок. АА, бив. из ... на непокретностима у лн бр. .. КО ..., таксативно наведеним у том ставу; ставом другим изреке одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се пониште уговор о доживотном издржавању са анексима наведеним ставу првом изреке и да се изврши повратна укњижба и упис права својине на 1/2 у корист пок. ВВ, бив. из ... на непокретностима наведеним у ставу првом изреке; ставом трећим изреке одбијен је као неоснован приговор стварне ненадлежности Вишег суда у Пожаревцу да поступа у овој правној ствари; ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 343.650,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2703/22 од 20.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Пожаревцу П 38/22 од 08.08.2022. године у ставу првом, другом и четвртом изреке; ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неосновани.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију преко пуномоћника, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20) и оценио да ревизија тужиоца није основана.

Према утврђеном чињеничном стању, предметни уговор о доживотном издржавању од 12.12.2017. године са анексима, закључили су ВВ из ..., отац тужиоца, као прималац издржавања и тужени ББ из ..., као давалац издржавања. ВВ је навео у уговору да има двоје деце „који не питају за њега нити му помажу“, те због тога закључује уговор којим преноси 1/2 од кп. бр. .. површине 24,64 ари у КО Пожаревац, кп. бр. .. њива 4. класе површине 25,10 ари и објекте породичну стамбену зграду и помоћну зграду на даваоца издржавања, с тим што се давалац издржавања обавезује да га доживотно издржава кроз обезбеђење хране и одеће, посете пријатељима, неге, пажње у болести, вођење код лекара, да сноси трошкове лечења и одржавања домаћинства, да сноси трошкове сахране и даје помене по месним обичајима. Анексом број 3 наведеног уговора о доживотном издржавању уговорено је да се давалац издржавања може уписати на свим непокретностима који су предмет уговора безусловно са теретом доживотног плодоуживања у корист примаоца издржавања. На основу налаза и мишљења вештака др Војина Кузмановића, неуропсихијатра, утврђено је да је ВВ боловао од деменције васкуларног типа као последице мултихемијских промена у можданим структурама, због чега није био свестан значаја својих радњи нити је био способан да управља својим способностима, односно био је неурачунљив, па и спорне правне послове није био способан да схвати. На основу налаза и мишљења др Зорана Ћирића, неуропсихијатра, ВВ, са психијатријске стране, био је способан да сачини спорне правне послове када је у питању основни уговор и први анекс уговора о доживотном издржавању, а када су у питању периоди од 11.02.2020. године до 11.03.2020. године био је неспособан за расуђивање и одлучивање у односу на сачињавање анекса 2. и анекса 3. уговора. Како наведени вештаци нису усагласили своје налазе и мишљења, одређено је супервештачење, па је на основу налаза и мишљења Судско-медицинског одбора, Универзитета у Београду, Медицинског факултета, на основу медицинске документације, а имајући у виду налазе и мишљење оба вештака у вези са неуролошким обољењем ВВ, утврђено да је ВВ боловао од шећерне болести и артеријске хипертензије, те да је неуролошке сметње испољио 01.05.2016. године са могућношћу да је доживео блажи мождани удар, а коначно мишљење Одбора је да не постоји ни једна медицинска чињеница на основу које би се могло утврдити да је ВВ у време закључења предметног уговора о доживотном

издржавању имао нарушену пословну способност, напротив, постоје многобројни показатељи који указују на то да је ВВ у време потписивања основног уговора са три анекса и у наредне две године након тога, имао у довољној мери очуване менталне капацитете, да је могао да схвати природу и ефекте оваквог чина.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом члана 211. ЗПП одбили и примарни и евентуални тужбени захтев тужиоца, заузимајући правни став да тужбом није обухваћена као странка у поступку и кћи сада покојног примаоца издржавања – ГГ ни као вољни јединствени супарничар на страни тужиоца, ни као нужни јединствени супарничар на страни туженог, па на страни туженог нема потпуне пасивне легитимације.

Такав закључак и правни став нижестепених судова прихвата и Врховни суд.

Одредбом члана 205. став 1. тачка 1. Закона о парничном поступку прописано је да више лица могу једном тужбом да туже, односно да буду тужени (супарничари) ако су у погледу предмета у правној заједници или ако њихова права, односно обавезе проистичу из истог чињеничног и правног основа, а чланом 210. истог закона, прописано је да ако се по закону или због природе правног односа спор може да се реши на једнак начин према свим супарничарима (јединствени супарничари), они се сматрају као једна парнична странка, тако да се кад поједини супарничари пропусте неку парничну радњу, дејство парничних радњи које су извршили други супарничари односе се и на оне који те радње нису предузели. Чланом 211. ЗПП прописано је да нужно супарничарство постоји ако по закону или због природе правног односа тужбом морају да се обухвате сва лица која су учесници материјалноправног односа (став 1.), а ако сва лица из става 1. овог члана нису обухваћена тужбом као странке, суд ће да одбије тужбени захтев, а да о нужном супарничарству суд води рачуна по службеној дужности (став 3.).

Одредбом члана 103. Закона о облигационим односима прописано је када се уговор сматра ништавим, а чланом 104. истог закона, прописане су последице ништавости уговора.

Имајући у виду да тужилац поднетом тужбом тражи утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању са анексима и да се наложи РГЗ СКН Пожаревац да изврши повратну укњижбу и упис права својине на 1/2 дела у корист пок. ВВ, бив. из ... на наведеним катастарским парцелама (примарни тужбени захтев), односно да се поништи предметни уговор о доживотном издржавању са анексима и да се наложи РГЗ СКН Пожаревац да изврши повратну укњижбу и упис права својине на 1/2 дела у корист сада пок. ВВ бившег из ... на предметним непокретностима (евентуални тужбени захтев), то је правилан закључак нижестепених судова о неоснованости тужбеног захтева, јер у конкретном случају не постоји потпуна процесна заједница на страни тужених, као нужних и јединствених супарничара, која води одбијању тужбеног захтева због недостатка потпуне пасивне легитимације, с обзиром да је тужбом, као тужена, морала

бити обухваћена и ГГ, кћи сада пок. ВВ, као његов законски наследник. Имајући у виду садржину тражене правне заштите, тужбом морају бити обухваћене све уговорне стране, с обзиром на правно дејство утврђења ништавости сходно члану 104. Закона о облигационим односима. Питање правне ваљаности и правног дејства уговора мора се расправити између уговорних страна. У конкретном случају како је предметни уговор о доживотном издржавању закључен између туженог, као даваоца издржавања, и сада покојног ВВ, као примаоца издржавања, који осим тужиоца, од законских наследника има и кћерку ГГ, то је у конкретном случају тужбом морала бити обухваћена и ГГ, као законски наследник покојног ВВ. Када је један од уговарача преминуо, његова заоставштина (права и обавезе) прелази по сили закона на наследнике у смислу члана 206, а у вези члана 212. Закона о наслеђивању („Службени гласник Републике Србије“ број 46/95, 101/03 и 6/15). Пропуштање тужиоца да као странку у спору за утврђење ништавости овог уговора са анексима и налагање РГЗ СКН Пожаревац да изврши повратну укњижбу и упис права својине на 1/2 дела предметних непокретности у корист сада пок. ВВ бив. из ..., означи и ГГ, стекли су се услови за одбијање тужбеног захтева, па су наводи ревидента којима се оспорава пасивна легитимација ГГ као законског наследника покојног ВВ, уз указивање да она није уговорна страна, оцењени као неосновани. У ситуацији непостојања потпуне процесне заједнице на страни тужених, као нужних и јединствених супарничара, наводи у ревизији којима се оспорава правилност примене материјалног права су без утицаја на другачије одлучивање у овој правној ствари.

Суд је ценио и остале наводе ревизије, па је нашао да су неосновани, јер је другостепени суд у побијаној одлуци дао јасне, потпуне и правилне разлоге из којих произилази неоснованост ревизијских разлога, које овај суд у свему прихвата.

На основу члана 414. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка није основан, будући да он није постигао успех са изјављеном ревизијом, те му не припада право на накнаду трошкова тог поступка у смислу одредбе члана 165. ЗПП, због чега је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија,
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**